

Dekréty Prvého vatikánskeho koncilu

Spracované podľa knihy Dokumenty prvého vatikánskeho koncilu, Krystal OP, Praha 2006

Obsah

I. zasadanie – 8. december 1869

Dekrét k otvoreniu koncilu

Ohlásenie budúceho zasadania

II. zasadanie – 6. január 1870

Vyznanie viery

III. zasadanie – 24. apríl 1870

Dogmatická konštitúcia o katolíckej viere *Dei Filius*

1. kapitola: Boh, Stvoriteľ všetkých vecí

2. kapitola: Zjavenie

3. kapitola: Viera

4. kapitola: Viera a rozum

Kánony

1. Boh, Stvoriteľ všetkých vecí

2. Zjavenie

3. Viera

4. Viera a rozum

IV. zasadanie – 18. júl 1870

Dogmatická konštitúcia o Kristovej Cirkvi *Pastor aeternus*

1. kapitola: Apoštolský primát ustanovený v blahoslavenom Petrovi

2. kapitola: Stále zotrvávanie primátu blahoslaveného Petra v rímskych veľkňazoch

3. kapitola: Moc a podstata primátu rímskeho veľkňaza

4. kapitola: Neomylný učiteľský úrad rímskeho veľkňaza

a.s. (anathema sit) – zakončenie koncilových kánonov, v zmysle „nech je prekliaty“ alebo „stavia sa mimo Cirkev“

I. zasadanie – 8. december 1869

Dekrét k otvoreniu koncilu

Pius, biskup a sluha sluhov Božích, so schválením posvätného koncilu, pre trvalú spomienku. Najdôstojnejší otcovia, súhlasíte, aby sa započal posvätný všeobecný vatikánsky koncil na chválu a slávu svätej a nedeliteľnej Trojice, Otca i Syna i Ducha Svätého, pre vzrast a pozdvihnutie viery a katolíckeho náboženstva, na odstránenie rozšírených bludov, pre obnovu kléru a kresťanského ľudu, pre všeobecný pokoj a svornosť všetkých, a súhlasíte, aby bolo vyhlásené, na čom sa koncil uzniesol?

[odpovedali: súhlasíme]

Ohlásenie budúceho zasadania

Pius, biskup a sluha sluhov Božích, so schválením posvätného koncilu, pre trvalú spomienku. Najdôstojnejší otcovia, súhlasíte, aby sa najbližšie zasadanie posvätného všeobecného vatikánskeho koncilu konalo na slávnosť Zjavenia Pána, čo bude 6. januára roku Pána 1870?

[odpovedali: súhlasíme]

II. zasadanie – 6. január 1870

Vyznanie viery

Ja Pius, biskup katolíckej Cirkvi, pevne verím a vyznávam všeobecne aj jednotlivo to, čo je obsiahnuté vo vyznaní viery, ktoré svätá rímska Cirkev používa. To znamená: Verím v jedného Boha Otca Všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného. Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodného Syna Božieho, ktorý sa zrodil z Otca pred všetkými vekmi, Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, pravého Boha z Boha pravého, splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom, skrze neho bolo všetko stvorené. On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z nebies. A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa človekom. Bol za nás ukrižovaný za vlády Poncia Piláta, bol umučený a pochovaný, ale tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa Svätého Písma a vystúpil do neba, sedí po pravici Otca a zasa príde v sláve súdiť živých i mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca. Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý vychádza z Otca i Syna. Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva, ako Otcovi a Synovi, On hovoril ústami prorokov. Verím v jednu svätú, katolícku, apoštolskú Cirkev, vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku. Amen.

Pevne prijímam a ctím si apoštolské a cirkevné tradície a ostatné nariadenia a ustanovenia Cirkvi. Rovnako prijímam Sväté Písmo v tom zmysle, ktorého sa držala a drží svätá Matka Cirkev, ktorej prislúcha súdiť o pravom zmysle a výklade Svätých Písem. A nikdy neprijmem a nebudem vykladať Písmo inak ako podľa jednomyselného súhlasu otcov.

Rovnako vyznávam, že je naozaj a vskutku sedem sviatostí Nového zákona, ustanovených naším Pánom Ježišom Kristom. Tieto sviatosti slúžia k spásu ľudského pokolenia, hoci aj nie sú pre jednotlivca všetky nutné. Sú to: krst, birmovanie, Eucharistia, pokánie, posledné pomazanie, kňazská vysviacka a manželstvo. Tieto sviatosti prinášajú milosť. Krst, birmovanie a vysviacka nemôžu byť udelené dvakrát, aby pri tom nedošlo k svätokrádeži. Prijímam tiež prijaté a odsúhlasené obrady katolíckej Cirkvi na slávnostné udeľovanie všetkých vyššie spomenutých sviatostí. Ctím si a prijímam všeobecne aj jednotlivo všetko, čo bolo definované a vyhlásené posvätným Tridentským koncilom o prvotnom hriechu a ospravedlnení. Vyznávam tiež, že v omši je Bohu ponúkaná pravá, vlastná a zmierna obeta za živých i mŕtvych, a že v najsvätejšej sviatosti Eucharistie je naozaj, reálne a podstatne Telo a Krv spolu s dušou a božstvom nášho Pána Ježiša Krista, a že dochádza k premene celej podstaty chleba na Telo a celej podstaty vína na Krv, teda k premene, ktorú katolícka Cirkev nazýva prepodstatnením (transsubstanciáciou).

Vyznávam tiež, že pod každým z týchto spôsobov je prijímaný celý a neporušený Kristus a pravá sviatosť. Tvrdím, že existuje očistec, a že treba prosbami pomáhať duším verných, ktoré sú tam uvrhnuté. Podobne je potrebné uctievať a vzývať svätých, ktorí vládnu spoločne s Kristom a obetujú Bohu za nás modlitby. Ich pozostatky majú byť uctievané. A zdôrazňujem, že nemá byť znevažovaný a umenšovaný význam obrazov Krista a Bohorodičky vždy Panny ani iných svätých a má im byť preukazovaná primeraná vážnosť a úcta. Tvrdím, že Kristus tiež zanechal Cirkvi moc odpustkov, ktorých použitie kresťanským ľuďom je veľmi dobré pre spásu. Uznávam, že svätá, katolícka a apoštolská rímska Cirkev je matkou a učiteľkou všetkých cirkví.

A rovnako neochvejne prijímam a vyznávam všetko ostatné, čo bolo odovzdané, definované a vyhlásené svätými kánonmi a všeobecnými koncilmi a najmä posvätným Tridentským snemom; a zároveň odsudzujem, odmietam a zavrhum všetko, čo tomu odporuje, aj herézy, ktoré boli Cirkvou odsúdené, odmietnuté a zavrhnuté. Túto pravú katolícku vieru, mimo ktorú nikto nemôže byť spasený, a ktorú teraz dobrovoľne vyznávam a pravdivo zastávam, budem ja Pius až do posledného dychu s pomocou Božou vytrvalo opatrovať, aby táto viera bola celistvo a neporušene zachovávaná a vyznávaná mnou aj ostatnými. To sľubujem, zaväzujem sa a prisahám. K tomu nech mi pomáha Boh a sväté Božie evanjeliá.

III. zasadanie – 24. apríl 1870

Dogmatická konštitúcia o katolíckej viere *Dei Filius*

Pius, biskup a sluha sluhov Božích, so schválením posvätného koncilu, pre trvalú spomienku. Syn Boží a Vykupiteľ ľudského rodu, náš Pán Ježiš Kristus, keď sa mal vrátiť k nebeskému Otcovi, sľúbil, že bude so svojou Cirkvou na zemi bojujúcou po všetky dni až do skonania vekov (porov. Mt 28, 20). Preto nikdy neprestal byť prítomný pri svojej milovanej neveste, je pri nej, keď učí, požehnáva jej činnosť a neopúšťa ju v nebezpečenstve. Keď z ďalších nespočetných dobrodení vyšla postupne najavo táto jeho spasiteľná prozreteľnosť, zreteľne sa prejavila hojnými plodmi, ktoré povstali v kresťanskom svete z všeobecných koncilov a menovite z Tridentského, hoci zasadal v pohnutej dobe. Od tej doby totiž boli posvätné vieroučné dogmy jasnejšie definované a hojnejšie vykladané, bludy boli odsúdené a potlačené. Bola tiež obnovená a upevnená cirkevná náuka, zlepšilo sa štúdium vedy a zbožnosti, zriadili sa kňazské semináre pre mládež, a v neposlednom rade boli vďaka dôkladnejšiemu vzdelávaniu veriacich a častejšiemu prijímaniu sviatostí obnovené mravy kresťanského ľudu. Okrem toho sa od tej doby tesnejšie zomklo spoločenstvo údov s

viditeľnou hlavou, a celé mystické telo Kristovo bolo oživené novou silou; vzrástol počet zbožných rodín a rôznych kresťanských zariadení. Od tej doby trvá onen zápal v šírení Kristovej vlády po celom svete až po preliatie krvi. Tieto aj iné znamenia úspechu, ktoré božské milosrdenstvo štedro udelilo Cirkvi najviac skrze posledný všeobecný snem, pripomínáme, ako sa sluší, s vďačnou myslou. Predsa však ťažko môžeme potlačiť trpkú bolesť z veľmi vážneho zla, vzniknutého predovšetkým z toho, že mnohí buď pohrdli autoritou tohto svätého snemu, alebo nedbali na jeho múdre dekréty.

Nemožno si totiž nevšimnúť, že herézy pohrdajúce božským magistériom Cirkvi a predkladajúce veci náboženské súkromnému úsudku, ktoré tridentskí otcovia zavrhli, sa pozvoľna štiepia na mnohé sekty, ktoré sa medzi sebou nezhodujú a škriepia, čím je u mnohých ľudí ohrozovaná viera v Krista. A tak dokonca i samotnú posvätnú Bibliu, ktorá sa predtým považovala za jediný prameň a meradlo kresťanskej nauky, prestali pokladať za božskú, a dokonca ju začali pridružovať k mýtickým výmyslom. Vtedy sa zrodila a po svete veľmi rozšírila nauka racionalizmu a naturalizmu. Táto nauka vo všetkom odporujúca nadprirodzene založenému kresťanskému náboženstvu sa zo všetkých síl snaží, aby oddialila Krista, nášho jediného Pána a Spasiteľa, od ľudských myslí aj od života a mravov národov a upevnila vládu čistého – ako to nazývajú – rozumu alebo prírody. Keď však zanechali a odmietli kresťanskú vieru a dokonca popreli Boha a jeho Krista, bola strhnutá myseľ mnohých ľudí do priepasti panteizmu, materializmu a ateizmu. Tým popierajú už samotnú rozumnú prirodzenosť a každú správnu a spravodlivú normu, a vynakladajú úsilie, aby zborili základy ľudskej spoločnosti. Vďaka tejto dookola postupujúcej bezbožnosti potom nanešťastie dochádza k tomu, že z cesty pravej zbožnosti zablúdia mnohí ľudia, vrátane synov katolíckej Cirkvi, u ktorých postupne miznú pravdy a oslabuje sa katolícke zmýšľanie. Pod vplyvom rôznych cudzích náuk (porov. Hebr 13, 9) totiž nesprávne zmiešavajú prirodzenosť a milosť, ľudské vedomosti a božskú vieru. Sú vinní tým, že prekrúcajú pravý zmysel dogiem, ktorý učí svätá Matka Cirkev, a privádzajú do nebezpečenstva celistvosť a čistotu viery. Keď sa stávajú všetky tieto veci, vari nie je zasiahnuté samotné vnútro Cirkvi? Ako totiž Boh *chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu* (1 Tim 2, 4), a ako Kristus *prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo* (Lk 19, 10), a *aby zhromaždil vedno rozptýlené Božie deti* (Jn 11, 52), tak Cirkev, Bohom ustanovená ako Matka a učiteľka národov, vie, že je dlžná všetkým, a vždy bola pripravená a snažila sa napriamovať padlých, pomáhať klesajúcim, prijímať vracajúcich sa, posilňovať dobrých a povznášať ich k lepšiemu. Preto nemôže nikdy prestať svedčiť a kázať o Božej pravde, ktorá všetko uzdravuje (porov. Múd 16, 12). Vie, že jej bolo povedané: *Môj duch, ktorý je nad tebou, a moje slová, ktoré som ti dal do úst, nezmnú z tvojich úst odteraz až naveky* (Iz 59, 21). Tak aj my, ktorí pokračujeme v stopách našich predchodcov, sme svojím najvyšším apoštolským úradom nikdy neprestali učiť a chrániť katolícku pravdu a zamietat' zvrátené nauky. Teraz však, keď s nami zasadaajú a jedajú biskupj celého sveta, ktorí sa pod našou autoritou v Duchu Svätom zhromaždili na tento všeobecný snem, opretí o Božie slovo písané a tradované, ako sme ho od katolíckej Cirkvi sväto strážené a správne vykladané prijali, rozhodli sme sa z tejto Petrovej stolice, mocou nám danou od Boha, vyznať pred očami všetkých spasiteľnú Kristovu nauku a bludy jej odporujúce odsúdiť a zavrhnúť.

1. kapitola: Boh, Stvoriteľ všetkých vecí

Svätá, katolícka, apoštolská rímska Cirkev verí a vyznáva, že je jeden pravý a živý Boh, Stvoriteľ a Pán neba a zeme, všemohúci, večný, nesmierny, nepochopiteľný a nekonečný rozumom, vôľou a každou dokonalosťou. Pretože je jedinou samostatnou, úplne jednoduchou a nepremennou duchovnou podstatou, treba povedať, že je skutočne a bytostne od sveta odlišný, v sebe a zo seba najblazenejší a nevýslovne vyvýšený nad všetko, čo mimo neho je alebo môže byť myslené.

Tento jediný pravý Boh svojou dobrotou a všemohúcou silou nie kvôli rozhojneniu svojej blaženosti, ani kvôli získaniu dokonalosti, avšak kvôli jej vyjaveniu prostredníctvom dobier poskytovaných svojim tvorom, celkom slobodným rozhodnutím od počiatku času a z ničoho dal vzniknúť tvorstvu duchovnému aj telesnému, totiž anjelskému a pozemskému, a potom aj ľudskému, ako utvorenému spoločne z ducha a tela. (konc. Lat. IV, c. 1.)

Všetko teda, čo stvoril, Boh svojou prozreteľnosťou opatruje a riadi, *siaha mocne od jedného konca k druhému, a všetko riadi najlepšie* (Múd 8, 1). *Všetko je obnažené a odkryté pred jeho očami* (Hebr 4, 13), vrátane toho, čo sa slobodnou činnosťou tvorov stane v budúcnosti.

2. kapitola: Zjavenie

Tá istá svätá Matka Cirkev tvrdí a učí, že Boh, pôvodca a cieľ všetkých vecí, môže byť s istotou poznaný prirodzeným svetlom ľudského rozumu zo stvorených vecí. *Ved' to, čo je v ňom neviditeľné možno od stvorenia sveta rozumom poznávať zo stvorených vecí* (Rim 1, 20). Jeho múdrosti a dobrote sa však zapáčilo inou, a to nadprirodzenou cestou, zjaviť ľudskému rodu samého seba i svoje večné rozhodnutia, ako hovorí

Apoštol: *Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi.* (Hebr 1, 1-2).

Vďaka tomuto božskému zjaveniu môžu všetci ľahko, s pevnou istotou a bez prímеси omylu poznať tie božské veci, ktoré za súčasných podmienok ľudského rodu sú pochopiteľné ľudskému rozumu. Z toho však neplynie, že zjavenie by bolo úplne nevyhnutné, ale to, že Boh vo svojej nekonečnej добрote určil človeka pre nadprirodzený cieľ, aby mal účasť na božských dobrách, ktoré celkom presahujú chápanie ľudskej mysle; *veď ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú* (1 Kor 2, 9).

Toto nadprirodzené zjavenie je podľa viery všeobecnej Cirkvi vyhlásenej posvätným Tridentským snemom obsiahnuté v písaných knihách a nepísaných tradíciách, ktoré z úst samotného Krista alebo z vnuknutia Ducha Svätého prijali Apoštolí, a ktoré sa odovzdávali akoby z ruky do ruky, až sa dostali k nám (konc. Trid., zas. IV, dekr. 1). Úplné knihy Starého a Nového zákona so všetkými ich časťami, ako sú uvedené v dekréte toho istého koncilu, a ktoré obsahuje staré latinské vydanie Vulgáty, treba prijímať ako posvätné a kanonické. Cirkev ich má za posvätné a kanonické nie preto, že by boli zostavené čírou ľudskou usilovnosťou a potom schválené jej autoritou, ani iba preto, že obsahujú zjavenie bez omylu, ale preto, že sú spísané z vnuknutia Ducha Svätého a tak majú Boha za autora a ako také boli odovzdané samotnej Cirkvi.

Pretože však blahodarný dekrét svätého Tridentského snemu o výklade božského Písma, ktorý mal opovážlivcov udržať na uzde, je niektorými ľuďmi nesprávne vykladaný, obnovujeme tento dekrét a vyhlasujeme, že jeho zmysel je taký, že vo veciach viery a mravov, ktoré patria k budovaniu kresťanskej náuky, má byť ako správny prijímaný ten zmysel Svätého Písma, ktorého sa držala a drží svätá Matka Cirkev, ktorej prislúcha súdiť o správnom zmysle a výklade Písem Svätých. Preto nesmie nikto vykladať Písmo Sväté proti tomuto zmyslu alebo proti jednomyselnému súhlasu Otcov.

3. kapitola: Viera

Pretože človek celkom závisí na Bohu ako na svojom Stvoriteľovi a Pánovi a stvorený rozum je celkom podriadený nestvorenej Pravde, máme zjavujúcemu Bohu vierou preukazovať úplnú poslušnosť rozumu aj vôle. Katolícka Cirkev vyznáva, že táto viera, ktorá je počiatkom ľudskej spásy, je nadprirodzenou cnosťou, ktorou z vnuknutia a s pomocou Božej milosti veríme, že to, čo Boh zjavil, je pravdivé, nie preto, že sme prenikli svetlom prirodzeného rozumu do vnútornej pravdivosti vecí, ale pre autoritu samého zjavujúceho Boha, ktorý nemôže klamať ani byť klamaný. Viera je podľa svedectva Apoštola *základom toho, v čo dúfame, dôkazom toho, čo nevidíme* (Hebr 11, 1).

Aby však poslušnosť našej viery bola v súlade s rozumom, chcel Boh spojiť vnútornú pomoc Ducha Svätého s vonkajšími znameniami svojho zjavenia, totiž s božskými činmi, predovšetkým zázrakmi a proroctvami, ktoré – pretože zreteľne ukazujú Božiu všemohúcnosť a nekonečné poznanie – sú najistejšími a každému chápaniu primeranými znameniami božského zjavenia. Preto či už Mojžiš a Proroci, tak predovšetkým sám Kristus Pán vykonali mnohé a celkom zjavné zázraky a proroctvá. A o apoštoloch čítame: *Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali* (Mk 16, 20). A opäť je napísané: *Máme pevnejšie proročké slovo a vy dobre robíte, že hľadíte naň ako na lampu, ktorá svieti v temnom mieste* (2 Pt 1, 19).

A hoci súhlas viery nie je v žiadnom prípade slepým hnutím ducha, nemôže nikto dať evanjelióvemu kázaniu súhlas, aký je potrebný na dosiahnutie spásy, bez osvietenia a vnuknutia Ducha Svätého, ktorý dáva všetkým okúsiť slasť zo súhlasu s pravdou a z viery v pravdu (konc. Oranž. II (529), c. 7). Pretože aj keď sa viera ako taká neprejaví láskou, je aj tak darom Božím, a úkon viery je čin smerujúci k spásu, ktorým človek samému Bohu preukazuje slobodnú poslušnosť, keď súhlasí a spolupracuje s jeho milosťou, ktorej by mohol odporovať.

Ďalej treba veriť božskou a katolíckou vierou všetkému, čo sa nachádza v slove Božom písanom i tradovanom, a čo je Cirkvou predkladané veriť ako božsky zjavené buď slávnostným prehlásením, alebo riadnym a všeobecným učiteľským úradom Cirkvi.

Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu (Hebr 11, 6) a dosiahnuť spoločenstvo jeho detí, bez nej nie je nikto a nikdy ospravedlnený, ani nikto nedosiahne večný život bez toho, aby v nej vytrval až do konca. Aby sme však mohli splniť povinnosť pravú vieru prijať a v nej bez prestania vytrvať, ustanovil Boh skrze svojho jednorodného Syna Cirkev a dal zjavné znamenia toho, že ju sám založil, aby ju mohli všetci uznať ako strážkyňu a učiteľku zjaveného slova.

Iba na katolícku Cirkev sa vzťahujú všetky tie tak početné a tak podivuhodné veci, ktoré kresťanskej viere Božím pričinením dodávajú dôveryhodnosť. Ba aj Cirkev sama o sebe, totiž svojím podivuhodným rozšírením, mimoriadnou svätosťou a svojou nevyčerpateľnou plodnosťou vo všetkých dobrách, katolíckou

jednotou a nezlomnou stálosťou, predstavuje akýsi veľký a trvalý dôvod dôveryhodnosti a nezvratné svedectvo svojho božského poslania.

Tým je akoby znamením vyzdvihnutým medzi národmi (porov. Iz 11, 12), ktoré jednak k sebe pozyva tých, ktorí dosiaľ neverili, jednak uisťuje svojich synov, že viera, ktorú vyznávajú, stojí na najpevnejšom základe. K tomuto svedectvu prispieva účinná podpora nebeskej moci. Najdobrotivejší Pán totiž aj blúdiacich svojou milosťou dvíha a pomáha im, aby mohli dôjsť k poznaniu pravdy (porov. 1 Tim 2, 4). Aj tých, ktorých priviedol z temnôt do svojho podivuhodného svetla (porov. 1 Pt 2, 9; Kol 1, 13), posilňuje svojou milosťou, aby vytrvali v onom svetle, a neopúšťa ich, ak ho neopustia oni sami. Preto údel tých, ktorí skrze nebeský dar viery priľnuli ku katolíckej pravde, je úplne iný ako tých, ktorí vedení ľudskými domnienkami nasledujú falošné náboženstvá. Tí totiž, ktorí prijali vieru pod učiteľským úradom Cirkvi, nemôžu mať vôbec žiaden oprávnený dôvod túto vieru meniť alebo sponchybovať. Preto *vzdávajúc vďaka Otcovi, ktorý vás urobil súcimi mať účasť na podiele svätých vo svetle* (Kol 1, 12), nezanedbávajme toľkú spásu (porov. Hebr 2, 3), ale *s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zavŕšiteľa viery* (Hebr 12, 2), *sa držme neochvejnej nádeje, ktorú vyznávame* (Hebr 10, 23).

4. kapitola: Viera a rozum

Katolícka Cirkev sa tiež vždy držala a drží toho, že existujú dva poriadky poznania, ktoré sa líšia nielen z hľadiska pôvodu, ale tiež z hľadiska predmetu: z hľadiska pôvodu preto, že poznávame jednak prirodzeným rozumom, jednak božskou vierou; a z hľadiska predmetu preto, že okrem vecí, ktoré možno dosiahnuť prirodzeným rozumom, sú nám predkladané veriť tajomstvá v Bohu skryté, ktoré nemôžu byť poznané, ak nie sú zjavené božsky. Preto Apoštol, ktorý svedčí, že pohania poznali Boha prostredníctvom stvorených vecí (porov. Rim 1, 20), predsa pri výklade o milosti a pravde, ktoré prišli skrze Ježiša Krista (porov. Jn 1, 17), prehlasuje: *hovoríme tajomnú Božiu múdrosť, ktorá bola skrytá a ktorú Boh pred vekmi určil nám na slávu. Nik z kniežat tohto veku ju nepoznal. Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlby* (1 Kor 2, 7-8.10). A sám Jednorodný vyznáva Otcovi, že ten skryl tieto veci pred múdrymi a rozumnými a zjavil ich maličkým (porov. Mt 11, 25).

Rozum osvietený vierou, ak skúma dôsledne, zbožne a triezvo, s Božou pomocou dosahuje určité veľmi plodné poznanie tajomstiev, jednak na základe analógie s tým, čo poznáva prirodzenou cestou, jednak zo súvislostí tajomstiev navzájom a s posledným cieľom človeka, nikdy však nie je schopný preniknúť ho tak ako pravdy, ktoré predstavujú jeho vlastný odbor. Lebo božské tajomstvá svojou prirodzenosťou tak presahujú stvorený intelekt, že – hoci sú odovzdané zjavením a prijaté vierou – zostávajú zakryté závojom viery a akoby zahalené mráкотou, pokiaľ my v tomto smrteľnom živote *sme vzdialení od Pána; lebo žijeme vo viere, a nie v nazeraní* (2 Kor 5, 6-7).

A hoci je viera nad rozumom, predsa nemôže byť medzi vierou a rozumom skutočný spor, lebo ten istý Boh, ktorý zjavuje tajomstvá a vlieva vieru, vložil do ľudského ducha svetlo rozumu; Boh však nemôže poprieť sám seba, ani pravdivé nikdy nemôže odporovať pravdivému. Zdanie takéhoto rozporu totiž pochádza najmä z toho, že buď články viery neboli chápané a vykladané v zmysle Cirkvi, alebo výmysly boli považované za výpovede rozumu. „Definujeme“ teda, „že každé tvrdenie odporujúce pravde osvietenej viery je celkom falošné“ (konc. Lat. V, zasad. VIII.).

Ďalej Cirkev, ktorá spolu s apoštolským učiteľským úradom prijala záväzok strážiť poklad viery, má tiež od Boha právo a povinnosť zavrhnúť falošnú takzvanú vedu, aby nikto nebol zvedený filozofiou a prázdny mámením (porov. Kol 2, 8). Preto je všetkým veriacim kresťanom nielen zakázané brániť – ako legitímne závery vedy – také mienky, o ktorých sa pozná, že odporujú kresťanskej viere, najmä ak boli zvrhnuté Cirkvou; ale tým skôr sú povinní považovať ich za omyly vzbudzujúce klamnú zdanie pravdy.

Viera a rozum nielen nemôžu byť nikdy navzájom v rozpore, ale si tiež poskytujú vzájomnú pomoc; pretože zdravý rozum dokazuje základy viery a jej svetlom osvietený zúšľachtuje vedu o božských veciach; viera však oslobodzuje a chráni rozum od omylov a vybavuje ju mnohorakým poznaním.

Cirkev rozhodne nebráni rozvoju ľudských umení a disciplín, skôr im mnohými spôsobmi pomáha a podporuje ich. Pretože jej nie je neznámy ich úžitok plynúci pre život ľudí ani nimi neopovrhuje; ale naopak uznáva ich, pretože ako vyšli od Boha, Pána vedomostí, tak – ak sú správne vykonávané – vedú k Bohu, s podporou jeho milosti.

Cirkev ani nezakazuje, aby tieto vedy vo svojej oblasti používali vlastné princípy a vlastnú metódu, ale uznávajú túto oprávnenú slobodu, dbá dôsledne na to, aby odporujúc božskej náuke do seba neprijali omyly, ani aby si prekročením vlastných hraníc neprivilastnili to, čo patrí viere, a nepriviedli to do zmätku.

Náuka viery, ktorú Boh zjavil, nebola totiž ako filozofický vynález predložená ľudskej myslí na zdokonalenie, ale iba zverená ako božský poklad Kristovej Snúbenici, aby bola verne strážená a neomylné vykladaná. Preto tiež má byť zachovaný stále rovnaký zmysel posvätných dogiem, ktoré raz vyhlásila svätá

Matka Cirkev, a nie je možné sa od tohto zmyslu odkláňať pod zámienkou a v mene vyššieho poznania. Nech teda rastie a v priebehu vekov a storočí sa stále viac vzráha poznanie, vedomosti a múdrosť, ako v jednotlivostiach, tak vo všetkom, ako u jednotlivcov, tak v celej Cirkvi. Nech sa to však deje vo svojich medziach: totiž v rámci tej istej dogmy, toho istého zmyslu a tej istej náuky. (Vincent Lerinský, Commonitorium, 28)

Kánony

1. Boh, Stvoriteľ všetkých vecí

1. Ak niekto popiera jedného pravého Boha, Stvoriteľa a Pána viditeľného a neviditeľného: a.s.
2. Ak sa niekto opovažuje tvrdiť, že okrem hmoty nič nie je: a.s.
3. Ak niekto hovorí, že podstata či bytnosť Božia a všetkých vecí je jedna a tá istá: a.s.
4. Ak niekto hovorí, že konečné veci – či telesné, či duchovné alebo prinajmenšom duchovné – povstávajú z božskej podstaty, alebo že sa božská bytnosť svojím prejavom alebo rozvinutím stáva všetkým, alebo napokon že Boh je univerzálne či neohraničené súcno, ktoré tým, že určuje samo seba, vytvára súhrn vecí rozlíšených do rodov, druhov a indivíduí: a.s.
5. Ak niekto nevyznáva, že svet a všetky veci, ktoré sa v ňom nachádzajú, duchovné aj hmotné, boli podľa svojej celej podstaty vytvorené Bohom z ničoho; alebo ak niekto hovorí, že Boh netvoril vôľou slobodnou od všetkej nutnosti, ale tak nutne, ako nutne miluje sám seba; alebo ak niekto popiera, že svet je stvorený na Božiu slávu: a.s.

2. Zjavenie

1. Ak niekto hovorí, že jeden a pravý Boh, náš Stvoriteľ a Pán, nemôže byť s istotou poznaný prirodzeným svetlom ľudského rozumu skrze to, čo bolo stvorené: a.s.
2. Ak niekto hovorí, že nie je možné alebo prospešné, aby človek bol skrze božské zjavenie poučený o Bohu a o úcte, ktorá mu má byť preukazovaná: a.s.
3. Ak niekto hovorí, že človek nemôže byť Božím riadením pozdvihnutý k poznaniu a dokonalosti, ktoré prevyšujú to prirodzené, ale že sám od seba nakoniec môže a musí stálym pokrokom dosahovať všetko, čo je dobré a správne: a.s.
4. Ak niekto neprijme knihy Svätého Písma neporušené so všetkými ich časťami, ako ich vymenováva svätý Tridentický snem, ako posvätné a kanonické alebo poprie ich božské vnuknutie: a.s.

3. Viera

1. Ak niekto povie, že ľudský rozum je tak nezávislý, že mu Boh nemôže prikázať vieru: a.s.
2. Ak niekto povie, že božská viera sa nelíši od prirodzeného poznania o Bohu a o veciach mravov, a preto sa od božskej viery nevyžaduje, aby sa verilo zjavenej pravde kvôli autorite zjavujúceho Boha: a.s.
3. Ak niekto povie, že božské zjavenie nemôže byť urobené dôveryhodným vonkajšími znameniami, a preto ľudia musia byť k viere pohnutí len svojou vnútornou skúsenosťou alebo súkromným vnuknutím: a.s.
4. Ak niekto povie, že sa nemôžu diať žiadne zázraky, a preto všetky rozprávania o nich – vrátane tých, ktoré sa nachádzajú vo Svätom Písme – majú byť zaradené medzi povesti a mýty; alebo že zázraky nemôžu byť nikdy poznané s istotou, ani že nimi nie je náležite preukázaný božský pôvod kresťanského náboženstva: a.s.
5. Ak niekto povie, že súhlas s kresťanskou vierou nie je slobodný, ale k nemu nutne vedú argumenty ľudského rozumu; alebo že iba k živej viere, ktorá sa prejavuje láskou (porov. Gal 5, 6), je nutná Božia milosť: a.s.
6. Ak niekto povie, že je rovnaký stav veriacich a tých, ktorí k jedinej pravej viere ešte nedospeli, takže katolíci môžu mať oprávnený dôvod spochybňovať vieru, ktorú pod vedením učiteľského úradu Cirkvi už prijali, pozastavením súhlasu do tej doby, kým nenájdu vedecký dôkaz dôveryhodnosti a pravdivosti svojej viery: a.s.

4. Viera a rozum

1. Ak niekto povie, že v božskom zjavení sa nenachádzajú žiadne pravé tajomstvá vo vlastnom zmysle, ale že všetky dogmy viery (články viery) môžu byť pochopené a dokázané z prirodzených princípov prostredníctvom riadne poučeného rozumu: a.s.

2. Ak niekto povie, že v ľudských vedách sa má postupovať s takou slobodou, že ich tvrdenia, aj keby odporovali zjavenej náuke, možno pokladať za pravdivé, a tak nemôžu byť Cirkvou zavrhnuté: a.s.

3. Ak niekto povie, že sa môže stať, že dogmám predloženým Cirkvou bude niekedy podľa pokroku vedy prisudzovaný iný zmysel než ten, ktorý rozumela a rozumie Cirkev: a.s.

A tak plniac si záväzok Nášho najvyššieho pastierskeho úradu, zaprisahávame pre lásku Ježiša Krista všetkých veriacich kresťanov, hlavne však predstavených alebo tých, ktorí vykonávajú učiteľský úrad, a prikazujeme im autoritou nášho Boha a Spasiteľa, aby vynaložili usilovnosť a námahu na odvrátenie a odstránenie týchto omylov od svätej Cirkvi a na rozšírenie svetla najčistejšej viery.

Pretože však nestačí vyhýbať sa heretickej zvrátenosti, ak sa nevyhýbame tiež všetkým tým omylom, ktoré sa jej viac či menej približujú, majme všetci na pamäti povinnosť zachovávať tiež konštitúcie a dekréty, v ktorých sú touto Svätou stolicou zavrhnuté a zakázané zvrátené názory toho druhu, ktoré tu nie sú výslovne vymenované.

IV. zasadanie – 18. júl 1870

Dogmatická konštitúcia o Kristovej Cirkvi *Pastor aeternus*

Pius, biskup a sluha sluhov Božích, so schválením posvätného koncilu, pre trvalú spomienku.

Večný pastier a biskup našich duší (porov. 1 Pt 2, 25), aby urobil spásonosné dielo vykúpenia trvalým, rozhodol sa ustanoviť svätú Cirkev, v ktorej by boli všetci veriaci spojení putom jednej viery a lásky ako v dome živého Boha. A preto, skôr ako bol oslávený, prosil Otca nielen za apoštolov, *ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria v neho, aby všetci boli jedno, tak ako Syn a Otec sú jedno* (Jn 17, 20-21). Tak teda poslal apoštolov, ktorých si vybral zo sveta (porov. Jn 15, 19), ako aj sám bol poslaný od Otca (porov. Jn 20, 21): a tak chcel, aby boli v jeho Cirkvi pastieri a učители „až do skonania tohto veku“ (porov. Mt 28, 20).

Ale aby sám episkopát bol jeden a nerozdelený, a aby skrze kňazstvo medzi sebou súdržné bolo celé množstvo veriacich zachované v jednote viery a spoločenstva, postavil do čela ostatných apoštolov blahoslaveného Petra, v ktorom ustanovil trvalý princíp a viditeľný základ tejto jednoty, aby na jej sile bol vybudovaný večný chrám a na pevnosti tejto viery vzrastala k nebu zacielená vznešenosť Cirkvi (Lev I, kázeň IV, kap. 2, v deň svojich narodenín). A pretože brány podsvetia sa usilujú o zničenie Cirkvi (ako keby to bolo možné) a každý deň povstávajú odvšadiaľ s väčšou nenávisťou proti jej základu, Bohom ustanovenému, súdime so schválením posvätného koncilu, že pre ochranu, neporušenosť a rozšírenie katolíckeho stáda je nevyhnutné vyložiť náuku o ustanovení, stálosti a povahe posvätného apoštolského primátu, v ktorom spočíva sila a neotrasiteľnosť celej Cirkvi, a predložiť všetkým veriacim toto učenie, aby v neho verili a zachovávali ho, podľa starobylej a stálej viery celej Cirkvi, a zavrhnúť a odsúdiť všetky jemu odporujúce omyly, tak zhubné Pánovmu stádu.

1. kapitola: Apoštolský primát ustanovený v blahoslavenom Petrovi

Učíme teda a vyhlasujeme, že podľa svedectva evanjelia bol jurisdikčný primát nad celou Božou Cirkvou zverený a odovzdaný Kristom Pánom bezprostredne a priamo blahoslavenému apoštolovi Petrovi. Jedinému Šimonovi totiž, ktorému Pán už skôr povedal: *Budeš sa volať Kéfas* (Jn 1, 42) – keď mu on vyznal svoju vieru, hovoriac: *Ty si Kristus, Syn živého Boha* – Pán povedal týmito slávnostnými slovami: *Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti to nezjavilo telo a krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. A ja ti hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi* (Mt 16, 16-19). A jedinému Šimonovi Petrovi odovzdal Ježiš po svojom zmŕtvychvstaní jurisdikciu najvyššieho pastiera a správcu nad celým svojím ovčincem, keď povedal: *Pas moje baránky, pas moje ovce* (Jn 21, 15-17).

Tejto tak zjavnej náuke Svätého Písma, ako bola katolíckou Cirkvou vždy chápaná, otvorene oponujú nesprávne nauky tých, ktorí prevracajú spôsob vlády, ustanovenej Kristom Pánom pre svoju Cirkev, a popierajú, že jediný Peter dostal prednosť pred jednotlivými apoštolmi i pred celým apoštolským zborom a bol Kristom vybavený pravým a vlastným jurisdikčným primátom. Tejto náuke oponujú aj tí, ktorí tvrdia, že tento primát nebol zverený bezprostredne a priamo samotnému blahoslavenému Petrovi, ale Cirkvi, a skrze ňu jemu ako jej služobníkovi.

Ak teda niekto hovorí, že blahoslavený apoštol Peter nie je Kristom Pánom ustanovený ako knieža všetkých apoštolov a ako viditeľná hlava celej Cirkvi bojujúcej, alebo že od nášho Pána Ježiša Krista priamo a bezprostredne prijal len čestný ale nie pravý a vlastný jurisdikčný primát: a.s.

2. kapitola: Stále zotrúvanie primátu blahoslaveného Petra v rímskych veľkňazoch

Čo však Pán Ježiš Kristus, knieža pastierov a veľký pastier oviec, ustanovil v blahoslavenom apoštolovi Petrovi pre večnú spásu a trvalé dobro Cirkvi, to nutne neustále trvá na základe tejto autority v Cirkvi, ktorá bola založená na skale (gr. *petra*) a ktorá bude pevne stáť až do skonania vekov (porov Mt 7, 25; Lk 6, 48). Vskutku nikto nepochybuje a dokonca i všetkým storočiam je známe, že svätý a najblahoslavenejší Peter, hlava a knieža apoštolov, stĺp viery a základ katolíckej Cirkvi, prijal kľúče kráľovstva od nášho Pána Ježiša Krista, Spasiteľa ľudského rodu a Vykupiteľa. On až doteraz a navždy žije, predsedá Cirkvi a vykonáva sudcovský úrad vo svojich nástupcoch, biskupoch svätej Rímskej Stolice, ktorý založil a posvätil svojou krvou (z reči Filipa, rímskeho vyslanca, na koncile v Efeze, akt III).

Teda ktokoľvek nastúpi na stolicu Petrovu, ten dostáva podľa Kristovho ustanovenia Petrov primát nad celou Cirkvou. Trvá teda ustanovenie pravdy a blahoslavený Peter vytrval v prijatej pevnosti skaly a neopustil kormidlo Cirkvi, ktoré na seba vzal (Lev I, kázeň III, kap. 3). Z toho dôvodu bolo vždy v rímskej Cirkvi kvôli závažnejšiemu prvenstvu nutné, aby celá Cirkev, to znamená všetci veriaci odvsadiali, bola v zhode, a aby sa v tejto Stolici, z ktorej vychádzajú práva úctyhodného spoločenstva, zjednotili všetci v jedno, tak ako sa údy spájajú s hlavou v jedno telo (Irenej: Proti bludárom III 3).

Ak teda niekto hovorí, že nepochádza z ustanovenia Krista Pána, čiže z božského práva, že blahoslavený Peter má v primáte nad celou Cirkvou neustálych nasledovníkov; alebo že rímsky veľkňaz nie je nasledovníkom blahoslaveného Petra v tom istom primáte: a.s.

3. kapitola: Moc a podstata primátu rímskeho veľkňaza

Preto opierajúc sa o zjavné svedectvá Svätého Písma a držiac sa zreteľných a jasných dekrétov či už našich predchodcov rímskych veľkňazov, ako aj všeobecných koncilov, obnovujeme definíciu Florentského koncilu (konc. Flor., zas. VI), podľa ktorej majú všetci kresťania veriť, že svätá Apoštolská stolica a rímsky veľkňaz má primát nad celým zemským okruhom, a že tento rímsky veľkňaz je nasledovníkom blahoslaveného Petra, kniežaťa apoštolov a pravého námestníka Kristovho a hlavou celej Cirkvi a otcom a učiteľom všetkých kresťanov. Jemu je skrze blahoslaveného Petra zverená naším Pánom Ježišom Kristom plná moc, aby pásol, riadil a spravoval celú Cirkev, ako je to obsiahnuté v uzneseniach a posvätných kánonoch všeobecných koncilov.

Učíme teda a vyhlasujeme, že rímska Cirkev dostala z ustanovenia Pána nad všetkými ostatnými prvenstvo riadnej moci, a že táto právomoc rímskeho veľkňaza, ktorá má naozaj biskupskú povahu, je bezprostredná. Teda pastieri aj veriaci akéhokoľvek obradu a hodnosti, tak jednotlivci, ako aj všetci zároveň, sú zaviazaní povinnosťou hierarchickej podriadenosti a pravej poslušnosti, nielen vo veciach, ktoré sa týkajú viery a mravov, ale aj tých, ktoré sa týkajú disciplíny a riadenia Cirkvi na celom svete. Tak nech je strážená jednota spoločenstva i vyznávanej viery s rímskym veľkňazom, aby Cirkev Kristova bola jedným stádom pod jedným najvyšším pastierom (porov. Jn 10, 16). Toto je učenie katolíckej pravdy, od ktorej sa nikto nemôže odchyliť bez toho, aby tým utrpela jeho viera a spása.

Táto moc Najvyššieho veľkňaza určite nie je na úkor riadnej a bezprostrednej právomoci biskupskej, ktorou biskupi, ktorí boli ustanovení Duchom Svätým a nastúpili na miesto apoštolov, ako jednotliví praví pastieri pasú a vedú sebe určené jednotlivé stáda. Túto biskupskú moc najvyšší a všeobecný pastier utvrdzuje, posilňuje a chráni, ako to vyjadruje Gregor Veľký: „Moja česť je čťou celej Cirkvi. Moja česť je pravá sila mojich bratov. Len vtedy som naozaj poctený, keď nie je odoprená náležitá pocta jednotlivcom.“ (listy Eulogovi Alexandrin., VIII 29 (30))

Ďalej z tejto najvyššej moci rímskeho veľkňaza vyplýva právo riadiť celú Cirkev. Pri vykonávaní svojho úradu má byť slobodne v styku s pastiermi a laikmi celej Cirkvi, aby ich mohol poučovať a riadiť na ceste spásy. Odsudzujeme teda a odmietame myšlienky tých, ktorí hovoria, že tomuto spoločenstvu najvyššej hlavy Cirkvi s pastiermi a veriacimi je dovolené brániť, alebo že sa má toto spoločenstvo podrobiť moci svetskej, takže to, čo je apoštolskou stolicou alebo jej autoritou ustanovené pre riadenie Cirkvi, nemá žiadnu moc ani platnosť, ak to nie je schválené svetskou mocou.

A pretože rímsky veľkňaz božským právom apoštolského primátu stojí v čele celej Cirkvi, učíme a vyhlasujeme, že je najvyšším sudcom veriacich (Pius VI, Breve Super soliditate, 28.11.1786) a vo všetkých prípadoch cirkevného práva je možné odvolať sa na jeho rozsudok (z vyznania viery Michaela Paleológa na II. Lyonskom koncile). Ale proti rozsudku Apoštolskej stolice, nad ktorej autoritou žiadna väčšia nie je, sa už nemôže nikto odvolať, ani nie je nikomu dovolené tento rozsudok súdiť (list Mikuláša I cisárovi Michaelovi). Preto sa odkláňajú od priamej cesty pravdy tí, ktorí usudzujú, že je dovolené odvolať sa ohľadom rozhodnutia rímskeho veľkňaza na všeobecný koncil, ako autorite väčšej od rímskeho veľkňaza.

Ak teda niekto hovorí, že rímsky veľkňaz má povinnosť iba dohliadať a usmerňovať, ale nemá plnú a najvyššiu jurisdikčnú moc v celej Cirkvi, a to nielen v záležitostiach viery a mravov, ale i tých, ktoré sa

týkajú disciplíny a riadenia Cirkvi rozšírenej po celom svete; alebo že má iba väčší podiel, nie však úplnú plnosť tejto najvyššej moci; alebo že jeho moc nie je riadna a bezprostredná, či už vo všetkých i v jednotlivých cirkvách, alebo u všetkých i jednotlivých pastierov a veriacich: a.s.

4. kapitola: Neomylný učiteľský úrad rímskeho veľkňaza

Táto Svätá stolica vždy tvrdila, stála cirkevná prax to potvrdzuje aj samotné všeobecné koncily vyhlásili (najmä tie, na ktorých sa zišli Východ so Západom v jednote viery a lásky), že v tomto apoštolskom primáte, ktorý v celej Cirkvi zastáva rímsky veľkňaz ako nástupca Petra, predstaveného apoštolov, je obsiahnutá tiež najvyššia moc učiteľského úradu.

Otcovia štvrtého Konštantinopolského koncilu sa držali vzoru predkov a vydali toto slávnostné prehlásenie: Počiatkom spásy je zachovávať pravidlá správnej viery. A pretože nemožno prehliadať slová nášho Pána Ježiša Krista: *Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev* (Mt 16, 18), to, čo bolo povedané, sa aj potvrdzuje ďalšími udalosťami. Na Apoštolskej stolici totiž vždy bolo zachovávané nepoškvrnené katolícke náboženstvo a ohlasovaná svätá náuka. Nechceme sa teda nijak odlúčiť od tejto viery a nauky a dúfame, že si zaslúžime byť v jednom spoločenstve, ktoré hlása Apoštolská stolica a v ktorom je neporušená a pravá stabilita kresťanského náboženstva (výrok pápeža Hormisda r. 517).

V súlade s druhým Lyonským koncilom Gréci vyznali: Svätá rímska Cirkev má najvyšší a plný primát a vládu nad celou katolíckou Cirkvou a v pravde a pokore uznáva, že tento primát s plnou mocou prijala od samotného Pána v blahosladenom Petrovi, kniežati čiže hlave apoštolov, ktorého nástupcom je rímsky veľkňaz. A tak ako je rímska Cirkev pred všetkými ostatnými povinná brániť pravdu viery, tak aj keď povstanú nejaké otázky ohľadom viery, majú byť rozhodnuté podľa jej úsudku. (z vyznania viery Michaela Paleológa na II. Lyonskom koncile)

A nakoniec Florentský koncil definoval: Rímsky veľkňaz je pravý námestník Krista, hlava celej Cirkvi a otec a učiteľ všetkých kresťanov. Jemu bola v blahosladenom Petrovi odovzdaná naším Pánom Ježišom Kristom plná moc pást', riadiť a spravovať všeobecnú Cirkev. (konc. Flor., zas. IV)

Aby zadosťučinili tomuto pastierskemu úradu, vynakladali Naši predchodcovia vždy neúnavné úsilie, aby sa spásonosné učenie Kristovo širilo u všetkých národov zeme. S rovnakou starostlivosťou bdeli nad tým, aby tam, kde bolo prijaté, bolo zachovávané pravé a čisté. A preto cirkevní predstavení celého sveta, či už jednotlivito, alebo zhromaždení na synodách, nasledujúc dlhú cirkevnú obyčaj a starobylé pravidlo, predkladali Apoštolskej stolici hlavne tie nebezpečenstvá, ktoré sa objavili v záležitostiach viery, aby sa chyby vo viere napravili predovšetkým tam, kde viera neznesie narušenie (sv. Bernard, list 190).

Rímski veľkňazi podľa toho, ako stav časov a vecí vyžadoval, buď zvolaním všeobecných koncilov, alebo zistením mienky Cirkvi rozptýlenej po svete, alebo prostredníctvom osobitných synôd, alebo s inou podporou poskytnutou Božou prozreteľnosťou, to na zachovávanie definovali, o čom s Božou pomocou poznali, že je v súlade so svätými Písmami a apoštolskými tradíciami.

Duch Svätý totiž nebol Petrovým nástupcom prisľúbený preto, aby skrze jeho zjavenie odhalili novú náuku, ale preto, aby s jeho prispením sväto strážili a verne vykladali zjavenie odovzdané apoštolmi, čiže poklad viery. Ich apoštolskú náuku prijímali všetci ctihodní otcovia a ctíli a nasledovali svätí pravoverní učiteľia. Veľmi dobre vedeli, že Stolica svätého Petra zostane vždy oslobodená od každého omylu podľa božského sľubu nášho Pána a Spasiteľa, ktorý dal kniežat'u svojich učeníkov: *Ja som prosil za teba, aby neochabla tvoja viera. A ty, až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov* (Lk 22, 32).

Táto charizma pravdy a nikdy neochabujúcej viery bola Bohom zverená Petrovi a jeho nástupcom na tejto Stolici, aby svoj vznešený úrad vykonávali pre spásu všetkých; aby prostredníctvom nich bolo celé Kristovo stádo odvrátené od jedovatého pokrmu omylu a bolo živené stravou nebeskej nauky; aby odstránením príležitosti k rozkolu bola celá Cirkev zachovaná jednotná a spočívajúc na svojom základe zostala pevne stáť proti bránam podsvetia.

Ale práve v tejto dobe, kedy je čo najviac potrebná spásonosná účinnosť apoštolského úradu, nájde sa nemálo tých, ktorí jeho autoritu zľahčujú. Preto súdime, že je úplne nevyhnutné slávnostne vyhlásiť výsadu, ktorú jednorodený Boží Syn uznal za vhodné spojiť s najvyšším pastierskym úradom.

A tak sa verne držiac tradície prijímanej od počiatku kresťanskej viery, na slávu Boha, nášho Spasiteľa, a pre pozdvihnutie katolíckeho náboženstva a spásu kresťanského ľudu so súhlasom posvätného koncilu učíme a definujeme ako božsky zjavenú dogmu:

Keď rímsky veľkňaz hovorí „ex cathedra“ (t.j. keď svojou najvyššou apoštolskou autoritou z úradu pastiera a učiteľa všetkých kresťanov definuje náuku viery alebo mravov, ktorá má byť zachovávaná celou Cirkvou), potom – s Božou pomocou, ktorá mu bola prisľúbená vo svätom Petrovi – disponuje tou neomylnosťou, ktorou chcel božský Vykupiteľ obdarit' svoju Cirkev pri definovaní nauky viery alebo

mravov. Preto sú takéto definície rímskeho veľkňaza samy o sebe – a nie na základe súhlasu Cirkvi – nezmeniteľné.

Ak sa niekto – Bože nedopuť – opováži odporovať tejto Našej definícii: a.s.